

ÇOCUKLAR İÇİN DOĞU KLASİKLERİ SERİSİ-7:
HAYY BİN YAKZAN
Fuat Dede

ÇOCUKLAR İÇİN DOĞU KLASİKLERİ SERİSİ-7:
HAYY BİN YAKZAN

Kule Kitap©

www.kulekitap.com

kitap@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Özgür Türkoğlu

Editör: Ahmet Güler

Son Okuma: Galip Yılmaz

Mizanpaj: İrem Akyol

Kapak Tasarım: İrem Akyol

1. Basım, İstanbul, Nisan 2026

ISBN: 978-605-7299-33-8

Tilki Kitap Matbaa / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

"Kule Kitap Yayınevi tarafından baskıya
hazırlanan eserlerin hukuki sorumluluğu
tamamen yazara aittir."

Fuat Dede

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI

Kule Kitap:

Sağlam yapıları ve uzun ömürleriyle bilinen kuleler gibi üzerinde yükseldiği entelektüel ve sanatsal değerlerle zamanın yıpratıcılığına direnen, geçmiş ile gelecek arasında kurduğu bağla yarınlara zengin bir miras bırakmayı hedefleyen bir yayınevidir.

Klasikten moderne uzanan kültür vadisinde, okuyucularına zihinsel olarak daha yüksek bir bakış açısı ve estetik beğeni kazandıracak fikir ve sanat eserlerini yayımlamayı amaçlar.

İlkeli yayıncılık anlayışıyla, Anayasa'da belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve toplumun değerlerine bağlı kalacak, hiçbir ideolojinin veya politik düşüncenin hizmetinde olmayacaktır.

Bünyesine katacağı eserleri seçerken bunların kendinden sonrakilere kılavuzluk edebilecek, ilham verebilecek, içerikleriyle özgün, dil ve anlatımıyla yüksek kalitede olmasına dikkat edecektir.

Ticari kaygılardan ziyade edebî, sanatsal veya bilimsel değere göre toplumun genel yararına uygun, eğitici, bilgilendirici ve estetik değerler taşıyan eserlerin seçilmesine özen gösterecektir.

Farklı bakış açılarına, kültürlere ve dillere yer verecek zengin bir yayın portföyüyle eser çeşitliliğini artırırken bu eserleri ait oldukları kültürde de nitelikleriyle öne çıkmış seçkin eserler arasından seçecektir.

Yayımlayacağı eserlerin her safhasını akademik bir titizlikle takip edecek; dil bilgisi, yazım kuralları, tutarlılık ve anlam bütünlüğü gibi konularda sıkı bir editoryal süreçten geçmesini sağlarken Türk Dil Kurumunun *Yazım Kılavuzu*'nda belirtilen esaslar çerçevesinde hareket edecektir. (Tarih konulu eserlerde, özellikle Arap harfli kaynaklarla yapılacak ça-

lışmalarla uyumlu olması açısından, özel isimlerin yazımında ait olduğu dildeki yazılışı esas alınacaktır.)

Yazarlardan intihal ve etik ihlali yapmadıklarına dair yazılı beyan alacak, fikrî mülkiyet hakları konusunda hassasiyet gösterecektir.

Her kitabı bir miras olarak yarınlara emanet ederken sıradan kitaplardan ziyade derinlik ve anlam arayan okurlarını entelektüel bir zirve yolculuğuna davet ediyor.

Faydalı olmak dileğiyle...

ÖN SÖZ

Hayy bin Yakzan önce İbni Sina (980-1037) daha sonra da İbni Tufeyl (1106-1186) gibi büyük İslam düşünürleri tarafından yazılmış ünlü bir eserdir. Bu eser on birinci yüzyılda İslam dünyasındaki düşünce akımlarının tanınmasında büyük bir yere sahiptir. Elinizdeki bu eserde çok teorik bir konu olan aklın değeri ve insanın akılla da bazı hakikatleri bileceği konusu, açıklamalarla zenginleştirilerek ele alınmıştır.

Batı'da ancak 1719 yılında Robinson Crouse ile ortaya çıkan ada romanlarının ilki, Doğu'da henüz on birinci yüzyılda kaleme alınan *Hayy bin Yakzan*'dır. Bu eserin Batı dünyasında uyandırdığı etki, J.J. Rousseau'nun *Emile* adlı eserinde de görülmektedir. Hakikate ancak akıl ve kalp birlikteliğiyle ulaşılabilceğini temsili bir hikâye vasıtasıyla anlatan eser, önemli klasikler arasındadır.

Eseri yayımlayan Kule Kitap Yayınevinin
yönetici ve çalışanlarına teşekkür ederim.

Fuat Dede
Ümraniye/İstanbul, 23.04.2025

HAYY'IN DOĞUMU

Ekvator kuşağına yakın bir yerdeki zengin bir adada, kendini beğenmiş ve oldukça da kıskanç bir kral yaşardı. Bu kral sürekli olarak etrafındakilerin bir gün tahtını elinden alacakları korkusunu taşıdığı için kendi akrabaları da dâhil olmak üzere hiç kimsenin erkek evlat sahibi olmasını istemezdi. Bu yüzden kralın askerleri gece gündüz evleri basıp yeni doğan bebekleri arar ve onları acımasızca katleddiler.

Kralın dünyalar güzeli kız kardeşi Rina, Yakzan adlı bir saray görevlisiyle evliydi. Kral, kardeşinin doğumunun yakın olduğunu bildiği için askerlerini sürekli olarak onun evine de gönderip çocuğun doğup doğmadığını ve cinsiyetini araştırmaya başlamıştı. Bir gece yarısı, kralın kız kardeşi Rina, nur topu gibi bir erkek çocuk doğurdu. Çocuğa Hayy ismini verdiler. Çocuğun doğumunu herkesten gizleyip kimsele durumu belli etmediler. Sabahları Rina

yine hamile olduğu izlenimini verecek elbiseler giyiyor ve çocuğunu da gizli bir kapı ile geçtikleri komşularının evinde saklıyordu.

Yakzan ve karısı böylece bir süre çocuklarını kralın askerlerinden korumaya çalıştılar. Fakat kralın önünde sonunda durumu öğreneceğini düşünerek bir gece yarısı çocuğun karnını doyurup kayık şeklindeki bir sandığın içine koydular ve yaşadıkları adanın ıssız bir kıyısında sandığı suya bıraktılar. Bulundukları ada sıkı bir şekilde kontrol edildiği için Yakzan ve Rina'nın çocuklarıyla birlikte buradan kaçmaları imkânsızdı. Gece boyunca düşünüp taşınmış ve sonunda bu yolu bulabilmişlerdi. Rina, "Hiç olmazsa masum yavrucağı bu zalimlerin elinden kurtaralım." demişti. Ama sonuçta o bir anneydi. Anne yüreği bu hazine duruma dayanamadığından dolayı kadıncağız sürekli ağlayıp dualar ediyordu.

Yakzan ve eşi bir süre denizin kıyısında öylece kalıp sandığın küçük dalgalarla yol almasını seyrettiler. Kadıncağız ellerini açıp sesini alçaltarak dua etmeye başladı: "Yarabbi, onu yoktan var eden sensin. Ana karnında

rızkını da sen verdin. Onu karanlıklardan aydınlığa çıkardın. Şimdi bir zalim kralın zulmünden dolayı onu böyle yalnız başına bırakmak zorunda kaldım. Onu koru ve ona yardım et. Merhametini de bizden esirgeme. Şüphesiz ki senin rahmetin ve şefkatin sonsuzdur. Sana sığınıyor ve senden bu zavallı çocuğu korumanı diliyorum."

Ertesi sabah askerler erkenden Yakzan'ın evini basıp çocuğu aramaya başlayınca anne ve baba bir kez daha yaptıkları işin doğru olduğunu düşündü. Artık çocuğun sağlığı için sürekli dua etmekten başka ellerinden bir şey gelmiyordu.

Hayy sandığın içinde gün boyu dalgaların yardımıyla yol almıştı. Bu sırada deniz kabarmakta olduğu için Hayy'ın bulunduğu sandık kıyıdaki kayalıkların üzerine kadar çıkmıştı. Bu kayalıkların az ötesinde ağaçlık bir yer vardı. Sandık dalgalarla buradaki ağaçların arasına doğru kaymış ve buradaki iki ağacın arasında sıkışıp kalmıştı. Kayalıklar, küçük bir adayı çevreleyen kale surları görünümündeydi. Bir süre sonra deniz çekilince sandık adanın

ağaçları arasında kalıvermişti. Böylece zavallı bebeğin hayatı da kurtulmuştu.

Bu adaya sanki şimdiye kadar insan ayağı değmemişti. Ada o kadar sessizdi ki en küçük bir gürültü etrafta yankılanıveriyordu. Hayy bir gecelik yolculuktan sonra iyice acıktığı için ağlamaya başlamıştı. Zavallı bebek o kadar çok ağlamıştı ki sesini duyan bazı hayvanlar bu garip sandığa yaklaşıp içindekini merak etmeye başladılar. Bu sırada, daha önce yavrusunu kaybeden bir ceylan sandığa yaklaşıp

ayaklarıyla tuzlu suyun ve dalgaların gevşettiği tahtaları dövmeye başladı. Bir iki tahta kırılınca Hayy ortaya çıkıverdi. Küçük bebeği gören ceylan, onu kendi yavrusu zannederek hemen süt dolu memelerini çocuğun ağzına uzattı. Gün boyu aç kalan Hayy, bir anda ceylanı annesi sanıp karnını bir güzel doyurdu. Hayy henüz sandıktan çıkamadığı hâlde karnı doyduğu için neşeli sesler çıkarıp oynamaya başlamıştı. Ceylan onu iyiden iyiye yavrusu kabul edip başından ayrılmıyor, onu besliyor ve bütün gün korumaya çalışıyordu.

Hayy bir süre sonra çürüyen tahtaları eliyle çekip sandıktan çıkmayı başardı. Henüz küçücük bir bebek olduğu için kalkamıyor ve emekleyemiyordu. Ceylan fazla uzağa gitmeden, etraftaki otlarla karnını doyuruyor ve bir an olsun yavrusunu gözden kaçırmıyordu. Günler geçtikçe Hayy, anne ceylanla daha da yakınlaşmıştı. Ama henüz emeklediği için çevik ve hızlı olan bu hayvanın arkasından gide-miyordu. Anne ceylan biraz uzaklaşıp gözden kaybolunca Hayy çığlık çığlığa bağırp ağlamaya başlıyordu. Ceylan, yavrusunun bağırp ağladığını duyunca hemen koşup yanına geliyor ve onu yalayarak sevgisini gösteriyordu.